

Čudovita planinska pot, ki vodi iz Zgornje Mlince nad Dovjem, do koder se da priti z avtom, zapusti Zgornje Mlince in prek Brloga vodi proti državni meji na sedlu Mlince. Že na samem začetku je treba čez lesno v plotu zaviti po stezi v desno in zapustiti kolovoz ob potoku. Ta odcep nima nobene oznake. Dne 24. julija letos sem na vrhu Kepe srečal štiri planince, ki so pot na startu zgrešili, nakar so po šestih urah tavanja med borovci, skrotjem in hudourniškiimi strugami izčrpani in nejevoljni dosegli vrh.

Proti sedlu Mlince je pot še zadovoljivo označena, kar pa ne velja za odcep proti Kepi. Ta ni več označen in ga najde le tisti, ki ta svet dobro pozna. Steza proti Kepi je še v dobrem stanju, tu in tam jo preraščajo borovci, markacij ni ali pa so obledele. Sicer pa je to edinstveno lepa panoramska pot z najlepšim pogledom na Julijce. Dobro razpoloženje skazi obiskovalcu škrbina med Dovško Kepo in glavnim vrhom. Sestop v škrbino je neoznačen, varovalna vrh potrgana, stopinje pa polne skalnih okruškov. Enako neugoden je dostop s sedla škrbine do vertikalne varovalne vrvi, ki je začuda še dobro ohranjena. Dne 24. 7. 1993 sva z ženo s precej strahu premagala to glavno oviro, ki je bila še pred leti enostavno prehodna zanimivost. Na vrhu Kepe sva srečala dve skupini slovenskih planincev: Planinsko društvo PTT iz Ljubljane s približno 35 udeleženci vseh starosti in Planinsko društvo Ljubljana-Matica z 52 planinci. Skupino PTT sem opozoril na težave s škrbini. Vendar so se odločili za sestop prek škrbine proti Mlincam in si pomagali z dodatnim varovanjem. Skupina Matice se je vrnila na avstrijsko stran mimo Berta Hütte. Tudi jaz sem se odločil za avstrijsko pot v upanju, da bom v severnem ostenju pogorja Kepe čez avstrijsko planšarijo Tenn našel pot nazaj na Zgornje Mlince do avtomobila. Za to odločitev mi ni žal. Odkril sem čudovito opremljeno označeno lovsko pot, ki me je pripeljala do enkratno lepega macesnovega gaja planšarije Tenn. Od tu dalje do grebena poti sicer ni, vendar pa je svet pregleden in brez težav sem po poldrugi uri hoje dosegel mejni greben Kepe. Od Berta Hütte do Zgornjih Mlinc sem porabil dve in pol ure hoda.

Ves čas sem razmišljal o tem, zakaj je tolikšna kvaliteta razlika v opremljenosti planinskih poti v Avstriji in Sloveniji. Tega dne je bilo na Kepi polno avstrijskih in nemških turistov, kar dokazuje, kako pomembne so dobro opremljene planinske poti za turizem. Sprašujem se, kdo je pri nas odgovoren za zanikno stanje in domnevam, da so planinska društva tista, ki bi se morala ukvarjati s tem vprašanjem. Najmanj, kar je treba storiti, so obnove markacij, označbe poti in odcepov, trebljenje borovcev in podobno. Obnoviti pa je treba tudi varovalno

opremo, kot so klini in vrvi. Človek pričakuje, da bodo poti postajale iz leta v leto boljše in ne slabše, kot se dogaja pri nas. Planinstvo se kot rekreativna dejavnost širi, zato naj bi bila varnost planincev osnovna skrb planinskih društev. Če pa se ta bolj zanimajo za vrhunske alpinistične odprave in za alpinistične afere, povezane z njimi, potem naj se za varnost planincev na gorskih poteh pozanimajo tisti, ki skrbijo za varnost v turizmu in prometu.

Pot na Kepo po vzhodnem grebenu pa ni osamel primer zanemarjenosti naših planinskih poti. Izredno zanimiva grebenska pot na Košuti od Škrbine nad planino Pungart proti Košutnikovemu Turnu je slabo nadelana, poraščena, komaj vidna in pomanjkljivo označena. Varovalne vrvi, ki jih je le nekaj, so na robu uporabnosti. Nobenemu planincu ne priporočam obiska te poti ob slabem vremenu. Pozanimajte se tudi za stanje Hanzove poti na Prisojnik, pa za poti k slapu Boka v Posočju! Za turistični ogled bi lahko uredili tudi pot k zanimivemu Slapu v Koritah pri Kobaridu (v knjigi Posočje avtor označuje slap kot posebno zanimivost), vendar do njega ne vodi nobena pot - in še in še in še.

Prepričan sem, da bi marsikateri planinec po svojih močeh volontersko prispeval k vzdrževanju planinskih poti, če bi za to planinska društva dala organizacijske pobude. Za stanje naših poti niso krivi obiskovalci, ampak tisti, ki jim je več do denarnega zaslužka kot do varnosti slovenskega planinstva. Planinska društva naj bi se zgledovala po tradicijah nekdanje SPD in njenih zaslužnih mož. Pozabi naj se na »revolucionarne« akcije ljudi, ki so po drugi svetovni vojni rušili spomenike v gorah, kot so križ na Škrlatci, kapelica na Kredarici in marsikatero »mistično« znamenje. Živimo v podobnem zmedenem času, ki ga spremlja ekološka neozaveščenost do okolja, neorganiziranost, egoistični interesi gozdarjev, lovcev in nekaterih planincev, ki bi najraje videli slovenske gore z brezpotji. Osebo mislim, da bi bilo najprimernejše, če bi se zgledovali po severnih sosedih in bi jih skušali doseči. Ta trud bi se bogato povrnil in obrestoval.

Jurij Kolenc

iz planinske literature

Julijske Alpe - petič

Trije vodnički so pred menoj - eden (prva izdaja) je že dodobra 'zmahan', saj se je dolga leta nosil po strmih in samotnih poteh Julijcev, drugi je lanska in zadnji najnovejša (peta) izdaja vodnika Julijske Alpe. Avtor **Tine Mihelič** mu je že s prvo izdajo vdihnil dušo, s lansko je vodnik v celoti prerodil, letos pa ga je še dodatno izpilil v

knjižico, ki jo bo z velikim veseljem vzel v roke vsakdo, ki se podaja v te konce.

Že sama oblikovna podoba je privlačna - na naslovnici seveda ne gre brez Triglava, še bolj privlačna pa je zadnja stran - poprhani Poliški Špik nad cvetočo planino Pecol. Tako sta oba dela Julijcev tudi po slikovni strani enakovredna. V primerjavi z lansko izdajo je tokrat papir mnogo bolj kakovosten, pa tudi vezava je lepša - tako je vodnik tudi odpomejši na razmere, kakršnim je izpostavljen na romanjih po predelih, ki jih opisuje.

Nova izdaja vodnika je vsebinsko podobna prejšnji, le da je v njej ničkoliko drobnih popravkov, ki jih je avtor večino vnašal potem, ko je na pripombe sodelovalcev in na 'lastno nogo' preveril dejansko stanje na kraju samem. Seveda v tako obsežnem delu poznavalec najde še kakšno netočnost ali pomanjkljivost, toda stanje se v naravi nenehno spreminja in vedno je v vodnik ujet le določen trenutek. Zato avtor že od prvih izdaj vabi k sodelovanju vse, ki 'hodijo po njegovih stopinjah' in tudi tiste, ki jo ubirajo po svoje in iščejo stare, pozabljene poti ali celo nove prehode. Vodniku se vse bolj pozna usmerjenost k tistemu pravemu gorohodcu, ki včasih pri iskanju prehodov rad uporabi tudi roke. Tako se zadnja izdaja z opisi nekaterih lažjih plezalnih vzponov (Rokavi, Visoka bela špica) spogleduje z vodnikom Karavanke in podobnimi tujimi vodniki, kjer vedno najdejo svoje mesto tudi zahtevnejše poti in brezpotja. Takšna je usmerjenost vodnika že od prve izdaje leta 1974 - razbremeniti glavne poti in razpršiti množice, ki so vse večje. V devetnajstih letih, ki so od takrat minila, je število tistih najčistejših 'brezpotnikov' precej naraslo in prav ti naj bi bili nosilci spoštljivega odnosa do gora. Avtorju z opisi poti in lepim uvodnikom ta odnos vsekakor dobro uspeva približati bralcu.

Razpored poglavij je glede na prvo izdajo drugačen in mnogo bolj logičen: najprej vzhodni, nato zahodni del Julijcev, pri vsakem pa nekako od južnih gora do temačnih severnih sten. Vsebinsko kazalo je zdaj spredaj, kar bralcu olajša iskanje poglavij, dodani sta kazali grebenskih skic in fotografij. Tudi številčenje poti je drugačno - v prvi izdaji so številke tekle zaporedno prek poglavij, v zadnjih dveh pa se pri vsakem poglavju ob številki poglavja začinjajo z ena (601 pomeni šesto poglavje, prvi opis); uvodno poglavje ni številčeno. Prva izdaja je bila le golo besedilo, danes pa so v vodniku poleg barvnega ovitka črnobelega reprodukcije slik (avtor **Jaka Čop**, bistveno boljše kot v četrti izdaji), perorisbe pomembnejših koč (**Anton Rojc**), grebenske skice in v najnovejši izdaji tudi panoramske skice nekaterih pogorij (**Miro Črnivec**). Na sprednji notranji strani je grebenska skica celotnih Julijcev, novost pa je na zad-

nji notranji strani - položaj posameznih zemljevidov, ki pokrivajo opisano območje; od prve izdaje je namreč nastalo že kar nekaj dobrih specialk.

Če se poglobimo v samo vsebino, takoj opazimo, da so nekateri vrhovi, v prvi izdaji le omenjeni, postali samostojne enote (npr. Velika Baba); da je dodano precej novih poti (predvsem v brezpotja) in nekaj lažjih plezalnih vzponov; da so Pelci in Loška stena končno opisani tako, kot dejansko stojijo in kot nanje vodijo poti; da so tudi pri imenih nekatere spremembe (Sleme nad Studorskim prevalom je dobilo tudi bolj uporabljano ime Ablanca); bolj pozoren bralec pa bo našel še marsikaj. Tudi, če bo primerjal lansko izdajo z letošnjo - nov bivak na Robu nad Zagačami, opozarjanje na slabo stanje nekaterih poti, ki jih bodo opustili (ponekod bi bilo to potrebno poudariti še bolj), nove markacije na nepotrebnih mestih (npr. Mali Draški vrh) ipd. No, Triglavska kapelica na Kredarici pa je avtorju vendarle 'ušla'.

Že od lanske izdaje je pomembna sprememba dodatek, ki ga je napisal **Stanko Klinar-Muzci**, Stolov greben in Matajur - jugozahodna, malo poznana, vendar silno lepa in samotna pogorja, ki se vzpenjajo nad nekdanjimi slovenskimi kraji, nad Beneško Slovenijo in pozabljeno Rezijo. Vsem iskalcem miru zelo dobrodošlo poglavje!

Jubilejna, peta izdaja Miheličevih Julijskih Alp je torej knjižica, ki jo bomo v roke jemali z ljubeznijo in spoštovanjem - tako, kot jo je pisal avtor sam. Tistim, ki smo mnogo poti že prehodili, bo obudila nešteto lepih spominov in namignila na še kakšen skrit kotiček, drugim, ki šele 'vstopajo', bo odprla neskončni svet lepote, samote in tisočerih skrivnosti. 'Sveto pismo Julijskih Alp' bo torej knjižica, ki bo vsaj 3000 Slovincem (tolikšna, za naše razmere zavidljiva, je naklada zadnje izdaje) prinesla marsikatero radostno uro življenja.

Marjan Bradeško

Razširjena slovenska planinska pot

Planinska založba je kot svojo 125. publikacijo izdala planinski vodnik **Jožeta Dobnika** Razširjena slovenska planinska pot. To je drugi vodnik enake oblike kot Julijske Alpe (št. 121). V standardni izvedbi obsega 160 strani in so ga natisnili v nakladi 3000 izvodov. Vodniku na pot je zapisal nekaj misli **Tone Tomše**, načelnik Komisije za pota pri PZS. Zanimiva je avtorjeva spremna beseda in začetno obdobje pri nastajanju te poti. Le zakaj je zgodovina tako površna ali so zapisnikarji nedosledni, da ni potrebnih datumov?

Sedaj imamo ustrezen tanjši vodnik samo za teh 35 obveznih točk (v Julijskih Alpah /2a, 5a/